

Elektrik, Elektronik ve Fizik işleri ile ilgili teknik elemanların sınıflandırılması ve selâhiyeleri hakkında talimatname tasarısı

Teknik elemanların vazife ve selâhiyetlerinin tesbit ve gerekli kanun veya talimatnamenin hazırlanması için geçen çalışma devresinde bir komisyon teşkil edilmiş ve bu komisyonun hazırladığı tasarı aşağıda azalarımızın bilgisine sunulmuştur. Talimatname tasdik edilmeden önce azalarımızın İleri sürecekleri fikir ve görüşleri de nazarı itibara almak istiyor ve bu hususta gerekli ilgiyi göstermenizi bekliyoruz. İDARE HEYETİ

MADDE 1 — Elektrik enerjisi, telli muhabere, telsiz muhabere, elektronik ve fiziğe ait işlerin mekanik, statik, elektrik, plân, proje, resim ve hesaplarının hazırlanması; imâl, bakım, etüd, şartname, keşif, kontrol, ekspertiz, ehvukufluk, müşavirlik, röşerş ve bu konuların tatbikatındaki fennî mesuliyetlerini ihtisas ve işgal mevzulanna göre. Dr. Y. Mühendis ve Mühendisler deruhte ederler. Bu elemanlar birinci sınıf fen adamlarını teşkil ederler. Birinci sınıf elemanlardan gayri fen adamlarının selâhiyet ve mesuliyet hudutları bu talimatnamede belirtilmiştir.

MADDE 2 — Birinci sınıf fen adamlarının işgal ve ihtisas sahaları:

A) Elektrik enerjisi:

Menbalan ne olursa olsun, enerji santrallerinde mihaniki enerjinin elektrik! enerjiye transfer edildiği veya reaktörden nükleer enerjinin elektrikli enerjiye intikal ettiği başlangıç ve münteha ile aradaki kısmın etüd, proje, bakım, işletme ve inşa^n elektrik mühendislerinin işgal ve ihtisas sahasıdır.

B) Elektrikli nakiller üzerinden Elektrik enerjisi vasıtasıyla, ses, hayal, yazı, kumanda işareti v.s. sinyal göndermekle ve komutasyonla (otomatic switching) ilgili muhabere işleri Elektrik muhabere mühendislerinin işgal ve ihtisas sahasıdır.

Bu sahada ancak 3458 sayılı Kanunun şumulüne giren ve yukarıda zikredilen ihtisası yaptığı tevsik olunan Mühendis ve Y. Mühendisler çalışırlar.

C) Telsiz Muhabere: Telsiz olarak esir dalgalan ile neşir suretiyle veya dalga nazımları yolu ile ses, hayal, yazı, kumanda veya ölçü işareti v.s. göndermekle ilgili elektronik işleri telsiz mühendislerinin işgal ve ihtisas sahasına girer..

D) Atom fiziği, reaktörler, sağlık fiziği, radyoaktif, ölçü, ayar ve optik âletleri ile akustik, mimarî ve jeofizik mevzuları fizik mühendislerinin işgal sahasına girer.

MADDE 3 — Bu talimatname hükümleri Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti dahilinde çalışan bütün yabancı firmalara da şamildir.

Ayrıca bilûmum yabancı firmalar, taahhüt ettikleri işlerin nevine uygun olarak Türk El. Müh. Odasında aynı ihtisasta kayıtlı bulunan birinci sınıftan en az bir elemanın mes'uliyeti altında çalışmakla mükelleftirler.

BİRİNCİ BÖLÜM

Enerji işlerinde selâhiyet hudutları

MADDE 4 — Birinci sınıftan gayri fen adandan aşağıdaki üç sınıfa ayrılmıştır:

İkinci Sınıf Fen Adamları:

a) Memleketimizdeki teknik öğretmen ve tekniker okulundan mezun olanlar.

b) Mülga Nafia Kondüktör mektebinden mezun olanlar,

c) İstanbul teknik okulunun mülga fen memurluğu veya Teknikerlik kısımlarından mezun olanlar,

d) Yukarıda adlan zikredilen okullara muadil meslekî tahsil verdikleri Maarif Vekâletince tesbit edilecek yabancı memleketler okullarından mezun olanlar.

Üçüncü Sınıf Fen Adamları:

Memleketimizdeki Sanat Enstitüleri ile özel Sanat Enstitülerinden mezun olanlar veya muadil meslekî tahsil verdikleri Maarif Vekâletince tesbit edilecek yabancı memleketler okullarından mezun olanlar.

Dördüncü Sınıf Fen Adamları :

Sanat Okullarından veya muadil meslekî tahsil verdikleri Maarif Vekâletince tesbit edilecek yabancı memleketler okullarından mezun olanlar.

Bu tasniflere girmeyen ve fakat daha evvelce yeterlik belgesi olan I. grup elemanlarla, ilk tahsili müteakip en az iki sene I. Sınıf eleman nezaretinde çalışmalar imtihanı müteakip IV. sınıf elemanlar arasına ithal edilebilirler.

MADDE 5 — Bu talimatnamenin 4 üncü maddesinde sözü geçen ikinci sınıfa dahil fen adamları:

a) Tâkatlan 75 Kwı geçmiyen (hastane, sineña, opera, tiyatro, konser salonları hariç) binaların dahilî tesisatlarını müstakilen yapmak (müharrrik kuvvet ve ışık).

Not: Hastane, sinema, opera, tiyatro ve konser salonları yalnız I inci sınıf elemanlar tarafından yapılır.

b) Projeleri ihtisas ve iştiğal mevzulana göre I inci sınıf fen adamları tarafından tanzim edilmiş, tâkatlan 500 Kw. a kadar elektrik tevzi tesislerinin müstakilen işletme, bakım işleri ve şantiye şefliğini yapmak.

c) Projeleri ihtisas ve iştiğal mevzulanna göre I inci sınıf fen adamları tarafından tanzim edilmiş 15000 voltu geçmiyen ve 500 Kw. ten yukarı olmiyan enerji nakil hatları ile,

Transformatör merkezlerinin işletme ve bakımını yapmak.

d) Projeleri I inci sınıf fen adamları tarafından hazırlanmış veya kontrol edilmiş ve numuneleri yine I inci sınıf elemanlar tarafından muayene edilerek rapor verilmiş 231/400 voltta 75 Kw a kadar sabit veya dönen elektrik makine ve cihazları yapmak.

e) Projeleri birinci sınıf fen adamları tarafından hazırlanmış veya kontrol edilmiş tepe kuvvetleri 750 Kg. kadar elektrik direklerini yapmak.

i) 500 Kw. a kadar elektrik tevzi tesislerinin müstakilen işletme ve bakımını yapmak.

g) Alçak gerilim (500 volta kadar kullanılan) malzemelerinin şartname, keşif, kontrol, eksper, bilirkişiliklerini yapmak.

h) Asansörlerin tamir ve bakımını yapmak.

Selâhiyetini haizdirler.

Not: (İnsan veya eşya taşıyan bilûmum asansör tesisattan yalnız birinci sınıf elemanların mesuliyetleri altında yapılır)

MADDE 6 — Bu talimatnamenin 3 üncü maddesinde üçüncü sınıfa dahil fen adamları.

a) Tâkatlan 25 Kw ı geçmiyen binaların dahilî elektrik tesisatlarını, müstakilen yapmak,

b) 200 Kw. a kadar alçak gerilim tevzi tesislerini müstakilen işletme ve bakımını yapmak,

c) Alçak gerilim donen veya sabit elektrik makinalarının tamir ve bakımını yapmak,

d) Asansörlerin yalnız elektriki devrelerin tamirini ve bakımını yapmak,

e) 5000 Wat'a kadar teshin cihazları yapmak,

f) 200 Kw. a kadar alçak gerilim şehir şebeke tesisatı şantiye şefliği yapmak, selâhiyetini haizdirler.

MADDE 7 — Bu talimatnamenin 4 üncü maddesinde zikredilen dördüncü sınıfa dahil fen adamları:

a) 5 Kw. a kadar binaların yalnız aydınlatma tesisatını yapmak,

b) 50 Kw. a kadar alçak gerilim tesisatını işletme ve bakımını yapmak,

c) Asansörlerin yalnız bakımlarını yapmak,

d) 1000 Watt'a kadar teshin cihazları* yapmak, ve 5000 Watt'a kadar olanların tamirini yapmak, selâhiyetini haizdirler.

İKİNCİ BÖLÜM

Telli Muhabere İşlerinde selâhiyet huduttan

MADDE 8 — Bu talimatnamenin 4 üncü maddesindeki ikinci sınıfa dahil fen adamları :

a) Projeleri ve inşaatı ihtisas ve iştiğal mevzulanna göre I inci sınıf elemanlar tarafından tanzim edilmiş, şehirler arası adı ve koaksiyel telefon kabloları ve üzerinden kuranportörler çalışacak olan kruvazmanlı havaî telefon hatlarının bakım işlerini yapmak,

b) Şehirler arası kuranportör, terminal ve reportör istasyonları, şehir otomatik telefon santralleri, 3000 hatlıktan aşağı yeraltı telefon kablo şebekelerinin tatbikatını yapmak,

c) Kablo ve havaî hat arızalarını bulmak ve gidermek,

d) Şehirler arası terminal ve reportör merkezleri seviye ayarları, otomatik telefon santralleri rehabilitasyon işlerini yapmak,

e) Şehir yeraltı telefon şebekelerinin tatbikat ve detay projelerini yapmak,

f) Birinci sınıf eleman nezareti altında 10.000 hatta kadar olan telefon santrallerinin şantiye şefliğini yapmak,

g) 10 çiftten aşağı telefon kablolarının imalât kontrollüğünü yapmak, selâhiyetini haizdirler.

MADDE 9 -I- Bu talimatnamenin 4 üncü maddesinde zikredilen üçüncü sınıfa dahil Fen adamları :

a) Havaî telefon hattı ve kablo işlerinde şantiye şefliği, formenlik, baş sürveyanlık yapmak,

b) Kuranportör ve otomatik telefon santralleri baş makinistliğini (bakım ve ayar işleri) yapmak,

c) 1000 hatta kadar ufak otomatik telefon santralleri tesis işlerinde şantiye şefliğini (ikinci sınıf elemanın nezaretinde olmak şartıyla) yapmak,

d) Telefon röleleri ve makinaları atelye şefliğini yapmak,

e) 50 ilâ 300 hatta kadar PBx santrallerinin tesis ve bakımını yapmak,

selâhiyetini haizdirler.

MADDE 10 — Bu talimatnamenin 4 üncü

maddesindeki dördüncü sınıf fen adamları:

a) 50 hattan aşağı Manüel ve otomatik PBX santralleri tesis ve bakımını yapmak.

b) Büyük santrallarda kablaj işleri, santral makinistliğini yapmak,

c) Hat ve kablo işlerinde ek kruazman işleri ve bu şantiyelerde kısım şefliğini yapmak,

d) Yeraltı kablosu ve havaî hat şantiyelerinde sürveyanlık işlerini yapmak,

e) Manüel şehir ve banliyö santralleri baş makinistliğini yapmak,

1) Telefon cihazları tesis etmek, 20 aboneye kadar apartman telefon tesisatı yapmak, telefon tevzi kutularına abone bağlamak,

selâhiyetini haizdirler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Telsiz Muhabere işlerinde selâhiyet hudutları

MADDE 11 — Bu talimatnamenin 4 üncü maddesinde zikredilen ikinci sınıf fen adamları:

a) Projeleri ihtisas ve işligal mevzulanna göre I. sınıf elemanlar tarafından tanzim edilmiş ve inşaat halinde bulunan bilûmum elektronik cihazlarının montajını yapmak, verici antenleri tesis etmek, anot voltajı hariç olmak üzere bilûmum voltajları tatbik etmek ve tâli tecrübeleri yapmak, (5 Kw. in fevkinde radyo frekans çıkışı olan, veyahut 300 MC/S den yüksek frekanslarda çalışan veyahut herhangi bir yerinde 10 KV dan yüksek çalışma voltajı olan elektronik cihazlar, takat, frekans ve çalışma voltajı her ne olursa olsun gemi veyahut tayyarelere istikamet veren elektronik cihazlar hariç) tesisleri müstakilen faaliyete geçirmeğe,

(Not: Hayatî ehemmiyeti haiz olan telsiz, seyrüsefer yardımcından ve radarların doğru çalışıp çalışmadığını kontrol etmek ve icabında servisten çıkarmak veya tekrar servise sokmak için mutlak I inci sınıf bir elemanın müdahalesi şarttır.)

b) 6 Kw. in altında radyo frekans çıkışı olan, 300 MC/S'den aşağı frekansla çalışan veyahut herhangi bir yerinde 10 KV tan yüksek çalışma voltajı olmayan elektronik cihazları müstakilen faaliyete geçirmeğe,

c) Hava meyvanlanndan ancak müsait havada çalışan elektronik cihazlarının bakımını yapmağa (Bu madde «a» fıkrasında notun ilgili hükümlerini iptal etmez).

50 deniz milinden kısa mesafelerde seyreden gemilerin elektronik cihazlarının bakımını yapmağa,

d) Birinci sınıf elemanlara şamil; eğlence temin etmek maksadı ile yayın yapan rad-

yo ve televizyon istasyonlarının mikrofondan antene kadar periodik kontrolü, PTT teşkilâtınca şehirler arası telefon hizmetleri için tesis edilmiş olan radyolink tesislerinin kontrolleri veyahut demiryolu otomatik sinyalizasyon tesislerinde asil âmir birinci sınıf eleman olmak şartile vardiyaya girmek ve birinci sınıf elemanın çalışma zamanları haricinde bu elemanca kendisine verilen selâhiyet ve mes'uliyetleri ifa etmeğe, selâhiyetlidirler.

MADDE 12 — Bu talimatnamenin 4 üncü maddesinde zikredilen III. sınıf fen adamları:

a) Ev radyolarının tesis ve tamir işlerini ve antenlerini yapmağa,

b) İkinci sınıf eleman nezaretinde olmak şartile karakteristikleri ikinci sınıf elemanların «d» maddesinde zikredilen cihazların montajını ve müstakilen bakımını yapmağa, arıza vukuunda servisten çıkarmağa,, tekrar servise sokmağa, selâhiyetlidirler.

MADDE 13 — Bu talimatnamenin 4 üncü maddesindeki IV. sınıf fen adamları:

Dördüncü sınıf elemanlara telsiz muhaberesi sahasında müstakilen bir selâhiyet veyahut mes'uliyet yüklenemez. Bu sınıf elemanlar ancak kendi sınıfları üstündeki elemanların emrinde mes'uliyet tamamıyla üst sınıf elemana raci olmak üzere istihdam edilmeğe selâhiyetlidirler.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Memleketimizdeki teknik elemanların selâhiyetlerini tâyin edecek kanun tasarisına istinaden yapılacak Nizamnamenin Fizik konularını ilgilendiren kısmı

D) FİZİK KONULARI:

1. Reaktör enerjisi
2. Sağlık Fizikçiliği
3. Radiac âletleri uzmanlığı
4. ölçü ve ayar âletleri uzmanlığı
5. Optik âletleri uzmanlığı
6. Akustik ve Mimarî Akustik uzmanlığı.

Bu altı konu üzerinde I. sınıf Fizik elemanlarına tam selâhiyet ve sorumluluk tanınmıştır ve memleketimizdeki tatbikatiyle meşgul o'abilirler. Bu altı konuda II., III. ve IV. sınıf elemanların selâhiyet hudutları aşağıda zikredilmiştir. Üst kademedede olanlar isterlerse alt kademe işleriyle meşgul olabilirler. Fakat alt kademeler se"âhiyetlerini aşamazlar.

1. Reaktör enerjisi :

Reaktörde, FİSSİON (veya istikbalde FUSİON) enerjisinin çıktığı mahal ile ısı transfer kısmı arasında kalan işlerle meşgul olur. Reaktörün usulüne göre ve tehlikesiz olarak işletilmesi ve reaktördeki radio-ısotop istih-

sal işleri, bu konuda ihtisas yapmış veya bilgiye sahip I. sınıf Fizik elemanları tarafından yapılır. Bu işlerde II., III., IV. sınıf elemanlar çalışmaz.

2. Sağlık Fizikçiliği :

Radio-izotoplann tedavi, teşhis, sanayi ve ziraatte ve araştırmalarda kullanılmaları esnasında insan ve hayvanlara zarar vermeyecek şekilde kullanılmaları, depolanmaları, sevk ve ambalajlanması, şiddeti azalan veya kullanılmamasına lüzum olmayacak radio-aktif cisimlerin DİSPOSE edilmeleri bu vadede yetişmiş I. sınıf Fizik elemanları tarafından yapılır.

Bu işlerde II., III. ve IV. sınıf elemanlar çalıştırılmazlar.

3. Radiac Aletleri uzmanlığı:

Radio-aktiviteyi sezen, ariyan, şiddet veya toplamını bildiren veya mevcudiyetini ihbar eden (Filimli, Kristalli, Kimyevî mahlûllü, elektrikli, elektronikli, Scintillasyonlu veya Radio-Photo-luminesanslı âletlerle bunlara yardımcı olarak kullanılan âletlerin) yapılmasına, muayenesine, tesellümüne ve ayarına bu sahada yetişmiş I. sınıf Fizik veya elektronik elemanlar selâhiyetlidir. II. sınıf elemanlar bunların monte, tamir, bakım ve depolanmasında kullanılırlar.

4. ölçü ve ayar âletleri uzmanlığı:

Ticaret, sanayi, lâboratuvarlar ve askerî poligonlarda kullanılan her nevi ölçü ve ayar âletlerinin imal, kontrol, tesellüm ve ayarlan ve şartnameleri bu konuda yetişmiş I. sınıf Fizik veya (İnce Mekanik) elemanlar tarafından yapılır.

II. ve III. sınıf elemanlar bunların monte, tamir ve bakımı ile meşgul olurlar. IV. sınıf elemanlar bunların nakil ve" depolanmasını yaparlar.

5. Optik âletleri uzmanlığı:

Haritacılıkta, kadastro işlerinde ve askerlikte kullanılan her türlü optik aletlerin (meselâ; fotoğraf, teodolit, telemetre, kumanda aleti, teleskop, periskop, sekstant, bomba atma aleti, batarya dürbünü, nişan dairesi, gozük camı ve adeseler gibi) yapılmasına, muayenesine ve tesellümüne bu sahada yetişmiş I. sınıf fizik elemanları bakar.

II III sınıf elemanlar monte; ayar ve tamir işlerine IV. sınıf elemanlar bakım, nakil ve depolanma işleriyle meşgul olurlar.

6. Akustik ve mimari Akustik Uzmanlığı:

Her nevi dinleme, duyurma ve duyma işlerinde bu konuda yetişmiş I. sınıf telefon veya fizik elemanları,

Sınama, tiyatro, konservatuar, ses kayıt ve tesbit ve konferans salonlarında gürültüye ve eko'ya mani olma tertibat ve hesapları bu

konuda yetişmiş I. sınıf fizik elemanlar, Askerlikte ve sivillikle kullanılan her türlü ALARM aletleri bu konuda yetişmiş I. sınıf fizik veya elektrik elemanlar,

tarafından yapılır.

II. sınıf elemanlar ayar ve tamir, monte ve bakım işleriyle meşgul olurlar.

TELEKOMÜNİKASYON ENSTİTÜSÜ KURULDU

Münakalât Vekâletinin gösterdiği lüzum ve yaptığı telkinler üzerine girilen tetkik ve temaslar neticesinde «Telekomünikasyon Enstitüsü» kurulmuş ve talimatnamesi 24 Mart 1958 tarihli 9866 sayılı Resmî Gazetede neşredilmişti.

Enstitünün faaliyete geçmesi için lüzumlu yer ve ödenek İ. T. Ü. Elektrik Fakültesince temin edilmiş ve Enstitü Kurulunun Fakülte bünyesi içindeki seçimleri yapılmıştır. Seçimler neticesinde müdürlüğe Prof. B. Karafakioğlu ve temsilci üyeliklere Prof. Dr. M. Santur, Prof. M. Münir Ülgür, meteoroloji uzmanı Dr. R. Sawada, Prof. Dr. Adnan Ataman ve Doç. Tarık özker seçilmişlerdir. Enstitü talimatnamesi gereğince kurula ayrıca PTT İşletmesinden iki üye ile diğer teşekküllerden sıra ile seçilecek iki üye iltihak edecektir.

Enstitünün Danışma Kurulu ise Enstitüde görevlendirilen öğretim üyelerinden, diğer Üniversite ve Teknik Okul üyelerinden ve Maarif Vekâleti, Sanayi Vekâleti, Millî Müdafaa Vekâleti, Münakalât Vekâleti, PTT, Basın Yayın U. Md. Radyo Dairesi, Meteoroloji İşleri U. Md., Denizcilik Bankası, Türk Hava Yolları, Devlet Demiryolları, Etibank, İstanbul Sanayi Odası ve Elektrik Mühendisleri Odası temsilcilerinden teşekkül edecektir.

Enstitünün görevleri, araştırma, dokümantasyon ve eksperlik, normalizasyon, kontrol ve muayene, millî ve milletlerarası işbirliğine ait görevlerle öğretim görevlerinden ibarettir.
